

Europska unija

Ulaganje u
budućnost.

Sigurnost djece na internetu

Modul 2

udžbenik za učenike
3. i 4. razreda osnovne škole

Gordan Bijelić, Natalija Golovrški, Lidija Kralj, Vesna Lončar-Cindrić,
Verica Lukačević, Vedran Šperanda, Đurđa Trupinić

Sigurnost djece na internetu

Modul 2 udžbenik za učenike 3. i 4. razreda osnovne škole

Gordan Bijelić, Natalija Golovrški, Lidija Kralj, Vesna Lončar-Cindrić,
Verica Lukačević, Vedran Šperanda, Đurđa Trupinić

OŠ "Mladost"
Osijek

Nakladnik: OŠ Veliki Bukovec
Dravska 42, Veliki Bukovec, Mali Bukovec

Za nakladnika: Terezija Šalamon i Željka Marković-Bilić

Urednica: Lidija Kralj

Urednički tim: Tea Toplak, Štefanija Šarec, Sanja Ivačić, Brankica Kovaček, Gordana Lohajner, Željka Marković-Bilić, Marina Zember, Marinka Mlinarić, Daliborka Vuković, Terezija Šalamon, Stela Pavetić

Recenzenti: Gordana Sokol, Viktorija Hržica, Željka Knezović, Karl Hopwood, James Langley

Lektorica i korektorka: Vesna Čondić

Ilustracije, dizajn, prijelom i tisak:

Projektni tim OŠ „Mato Lovrak“ iz Nove Gradiške zahvaljuje:

Mirku Golovrškom, ravnatelju Škole, na iznimnoj podršci u svim aktivnostima Projekta; suradnicima: Dariju Šokiću na pomoći oko snimanja video materijala i Unitas web radiju na pomoći u snimanju audio materijala, kolegama Željki Zboril na pomoći u pripremi radionica za učenike i roditelje; kolegi Igoru Samcu na uspješnom pilotiranju projektnih materijala; kolegi Draganu Starivlahu na jinglu Projekta i svim drugim djelatnicima Škole koji su podržavali rad tima na Projektu. Posebno zahvaljujemo roditeljima učenika 6.a i 6. c razreda šk. godine 2014./2015. na razumijevanju i suradnji.

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 891969.

ISBN 978-953-8029-03-5

Sadržaj knjige dostupan je pod Creative Commons licencom: Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima.

Sadržaj smijete umnožavati, distribuirati, priopćavati javnosti i mijenjati ga uz obvezno navođenje autorstva i samo za korištenje u nekomercijalne svrhe. Promijenjeno djelo morate dijeliti pod istom licencom.

I. izdanje, Mali Bukovec, 2014.

Sufinancira Europska unija iz Europskoga socijalnog fonda.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost OŠ „Mato Lovrak“, OŠ „Mladost“, OŠ Veliki Bukovec, OŠ Gripe i OŠ Popovača te ne odražava stajalište Europske unije.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
-----------	---

Informacije

1.1. Uhvati me ako znaš.....	2
1.2. Internetski pribor.....	4
1.3. Nije zlato sve što sja.....	6
1.4. Na izvoru.....	8
1.5. Čije je što.....	10

Komunikacija

2.1. Pristojno ponašanje.....	12
2.2. <i>Uguglaj</i> svoje ime i ponosi se time.....	14
2.3. Ispeci pa reci.....	16
2.4. Pametno odluči, zabavi se i nauči.....	18
2.5. Pokaži što znaš.....	20

Stvaranje sadržaja

3.1. Manje je mučenje uz <i>online</i> učenje.....	22
3.2. <i>Copy-paste</i> što dozvoljeno jest.....	24
3.3. Autor je za.....	26

Sigurnost

4.1. Digitalna osobna iskaznica.....	28
4.2. <i>Log-out</i> , društvo je na igralištu.....	30
4.3. Računalna viroza.....	32
4.4. Zeleni monitori.....	34

Rješavanje problema

5.1. Moj novi prijatelj.....	36
5.2. Šetnja gradom.....	38
5.3. Riješimo problem zajedno.....	40

UVOD

Drage učenice i učenici!

Pred vama se nalazi udžbenik *Sigurnost djece na internetu*, udžbenik izrastao iz međusobne suradnje vaših vršnjaka, njihovih učitelja i roditelja. Nastao je iz potrebe da vam se na prihvatljiv i vama privlačan način približe opasnosti koje vrebaju na internetu te vam se omogući da se protiv tih opasnosti obranite i da se sigurno i ugodno koristite računalom, mobitelom i internetom u svakodnevnome životu.

Udžbenik, koji, vjerujemo, sa zanimanjem listate, sadržava dvadeset tema koje su usmjerene na različita područja u upotrebi računala, mobilnih uređaja i interneta – informacije, komunikacije, stvaranje sadržaja, sigurnost i rješavanje problema. Sadržajem vas vode prekrasno osmišljeni likovi koji ilustriraju situacije s kojima se svakodnevno susrećete u obitelji, školi i igri. Poseban lik čarobnjaka pomoći će vam da lakše uočite bitne informacije koje je potrebno zapamtiti.

Na kraju svake cjeline nalaze se pitanja za ponavljanje gradiva s pomoću kojih ćete lako uočiti koje je pojmove važno ponoviti i usvojiti.

Uz udžbenik, moći ćete se koristiti i mnogim multimedijским digitalnim sadržajima dostupnima na mrežnim stranicama petzanet.HR, poput računalnih i društvenih igara, interaktivnih kvizova, animiranih priča i crtanih filmova, audiozapisa i videozapisa koji će vam pomoći da predviđene sadržaje samostalno uvježbate i usvojite, a da se pritom i zabavite. Također, moći ćete se koristiti i e-udžbenikom u kojemu ćete sami moći odabrati što i kako želite učiti. U e-udžbeniku tako ćete pronaći tekstove, primjere, prezentacije, plakate, stripove, vježbe, igre i kvizove s pomoću kojih ćete moći samostalno učiti, vježbati i otkrivati. Kad stignete do kraja udžbenika, naučit ćete što je informacija i internet, pa i kako pretraživati internet s pomoću tražilica. Moći ćete razlikovati dobre i loše strane interneta, koristiti se sadržajima pronađenima na internetu, naučiti što je to autorsko pravo, kako se pravilno ponašati na internetu, što je to digitalni ugled, kao i rabiti primjerene *online* igre za učenje i videokonferencijske programe za suradnju i komunikaciju s drugim učenicima. Prepoznat ćete multimedijске sadržaje te ih i sami moći izrađivati. Znat ćete prihvatiti važnost čuvanja osobnih podataka i poštivati tuđe osobne podatke. Moći ćete čuvati svoje računalo tako što ćete na vrijeme prepoznati zaraženost računala i važnost antivirusnih programa. Na neki ćete način sudjelovati u zaštiti našega planeta Zemlje tako što ćete prepoznati elektronički otpad te ga pravilno zbrinjavati.

Znamo da su prijatelji jako važni, pa ćete naučiti kako upoznati nove prijatelje na internetu i kako s njim uspješno i pristojno komunicirati. Uz prijatelje, na internetu možete naići i na nepoznate i opasne osobe, pa ćete moći prepoznati opasnost komunikacije s nepoznatom osobom u virtualnome svijetu. Ako se što takvo dogodi, znat ćete da postoje osobe i službe kojima se možete obratiti za pomoć.

Želimo vam uspješno i odgovorno snalaženje u svijetu interneta!

1.1. Uhvati me ako znaš

INFORMACIJE

Informacija je skup istinitih podataka o nečemu ili nekome.

1.1. Uhvati me ako znaš

Internet je javna mreža koja povezuje sve korisnike.

Ponovimo

Što je informacija?

Nabroji izvore informacija.

Što je internet?

Dodatne aktivnosti

Pronađi na internetu školsku mrežnu stranicu ili mrežne stranice škola koje pohađaju tvoji prijatelji.

Doznaj najnovije aktivnosti i događaje.

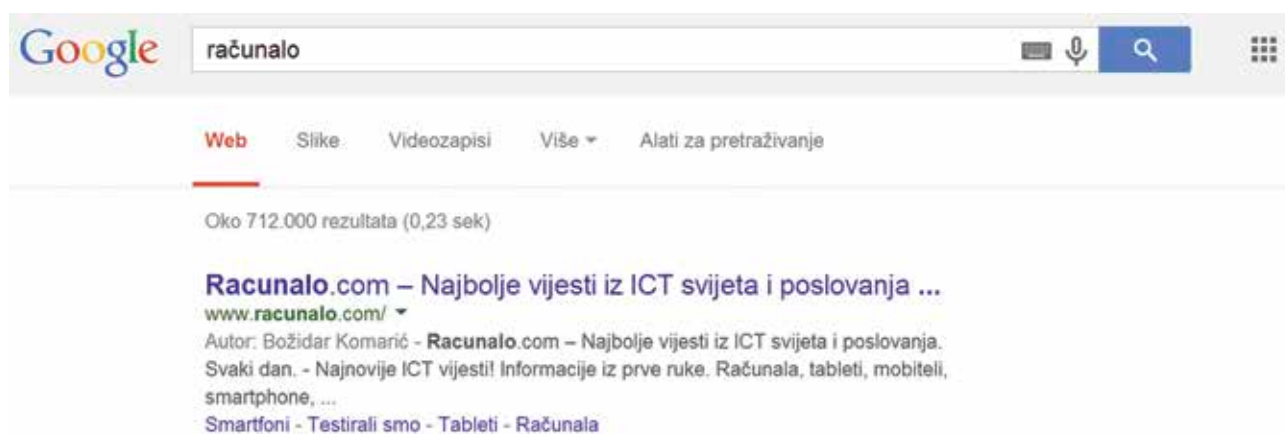
Napiši zanimljivu obavijest ili izvješće o obavljenome zadatku za školsku mrežnu stranicu.

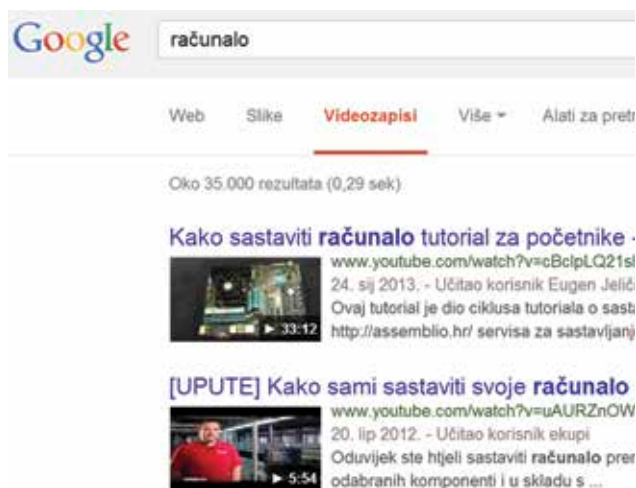
1.2. Internetski pribor

Google je tražilica kojom pretražujemo informacije na internetu.

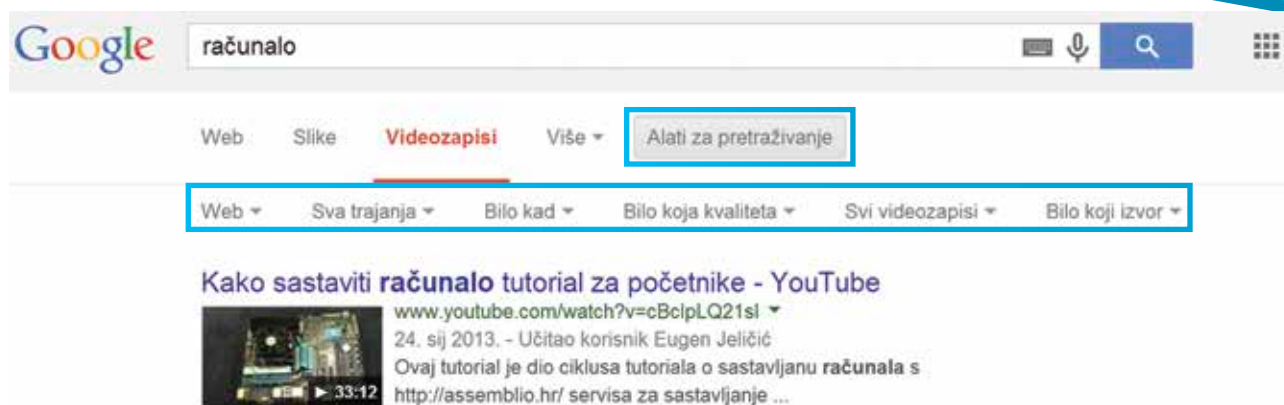

Pretraživati možemo mrežne stranice (*web*-stranice).

Pretraživati možemo slike i videozapise.

1.2. Internetski pribor

U pretraživanju nam pomažu alati za pretraživanje.

Nauči kako
i pretraživanje s pomoću
tražilice Google
bit će ti lako!
Prezentacija Google,
petzanet.HR/Modul2/poveznice.

I N F O R M A C I J E

Ponovimo

Što možemo pronaći na internetu?

Što je Google?

Opiši kako tražimo informacije s pomoću tražilice Google.

Dodatne aktivnosti

Izradi katalog likovnih radova (osmišljenih tražilica).

Izradi katalog likovnih radova programom za crtanje ili nekim *online* alatom.

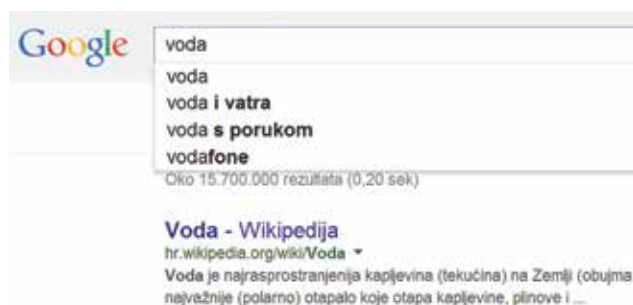
1.3. Nije zlato sve što sja

Doznaj i nauči uz prezentaciju *Nije zlato sve što sja*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Rezultati pretraživanja na internetu bit će isti upišemo li riječ velikim ili malim slovima.

U tražilicu ne upisujemo suviše riječi.

1.3. Nije zlato sve što sj

Kako bismo pri pretraživanju pronašli rezultate s točno određenim riječima, dodajemo im navodnike.

Ako dvije riječi povežemo veznikom i ili ga izostavimo, kao rezultat pretrage prikazuju se isti početni sadržaji.

Ako tijekom pretraživanja informacija na internetu uočiš neprimjerene sadržaje, porazgovaraj s odraslima u koje imaš povjerenja.

Zaigraj igru *Nije zlato sve što sj*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Što ćeš upisati u tražilicu kako bi pronašao informacije o knjizi *Zvižduk s Bukovca*?

Opiši kako ćeš brzo i ciljano pronaći informacije na internetu.

Dodatne aktivnosti

Potraži na internetu, prema uputama o pretraživanju, riječi: imenice, glagoli i pridjevi.

S prijateljicom ili prijateljem iz klube usporedi i analiziraj rezultate.

1.4. Na izvoru

Koja rijeka protječe kroz Zagreb?

Rijeka Sava.
Na zemljovidu je, kao i ostale vode, prikazana plavom bojom.
Tko to ne zna!

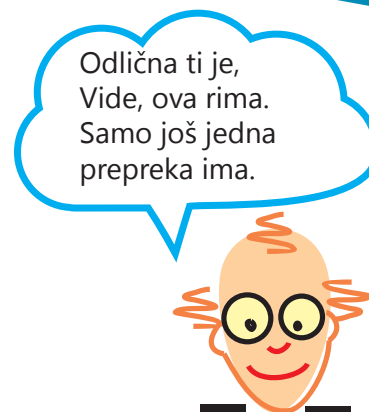
Ali ne znam što znači ova plava strelica.

Informacije na internetu pronalazimo u e-izvorima.
Koristimo se informacijama samo iz provjerenih izvora.

Riješi križaljku *Na izvoru* pa nauči nešto novo iz prezentacije *Bum Tomica*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

1.4. Na izvoru

Za upotrebu informacija na pouzdanim e-izvorima potrebna ti je korisnička oznaka i zaporka.

Ponovimo

Što su e-izvori?

Jesu li informacije na svim e-izvorima točne i istinite?

Nabroji neke pouzdane e-izvore.

Dodatne aktivnosti

Pronađi na eLektiri sve knjige koje ste ove školske godine pročitali.

Odaberi dva spisatelja i doznaj što više informacija o njima.

1.5. Čije je što

Promotri slike i odredi čije je što.

Pogledaj prezentaciju i riješi listić Odgovori na pitanja, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

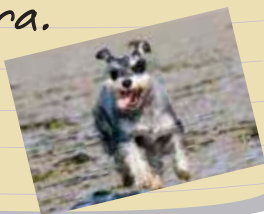

Čarobnjače, što se to pojavilo na zaslonu moga računala?

Čarobnjak odgovara na pisma djece u prezentaciji *Pisma čarobnjaku*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ako se koristiš fotografijama s interneta, moraš navesti ime autora.

Tekst s interneta smiješ prepisati ako navedeš autora, naslov stranice, poveznicu i datum kad si to napravila ili napravio.

Autorsko pravo označava pravo autora nekoga sastavka, pjesme, priče, likovnog rada i fotografije.

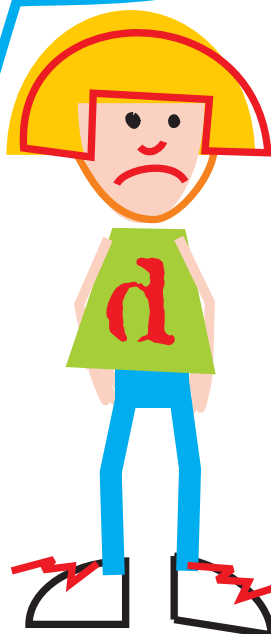
AUTORSKA PRAVA MORAMO POŠTIVATI!

1.5. Čije je što

Provjeri što si naučio o autorskoj pravu igrajući igru *Čije je što*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Jako mi je žao što sam lektiru prepisala s interneta. To više nikad neću učiniti. Moram priznati da se pomalo i sramim zbog toga.

I N F O R M A C I J E

Ponovimo

Što označava autorsko pravo?

Što obvezno moraš navesti ako se koristiš fotografijama s interneta?

Smiješ li prepisati tekst s interneta?

Dodatne aktivnosti

Želiš li još štogod doznati o autorskoj pravu, napiši čarobnjaku pismo.

Osmisli i izradi plakat o pravilima korištenja tuđima sadržajima.

2.1. Pristojno ponašanje

Opiši fotografije.

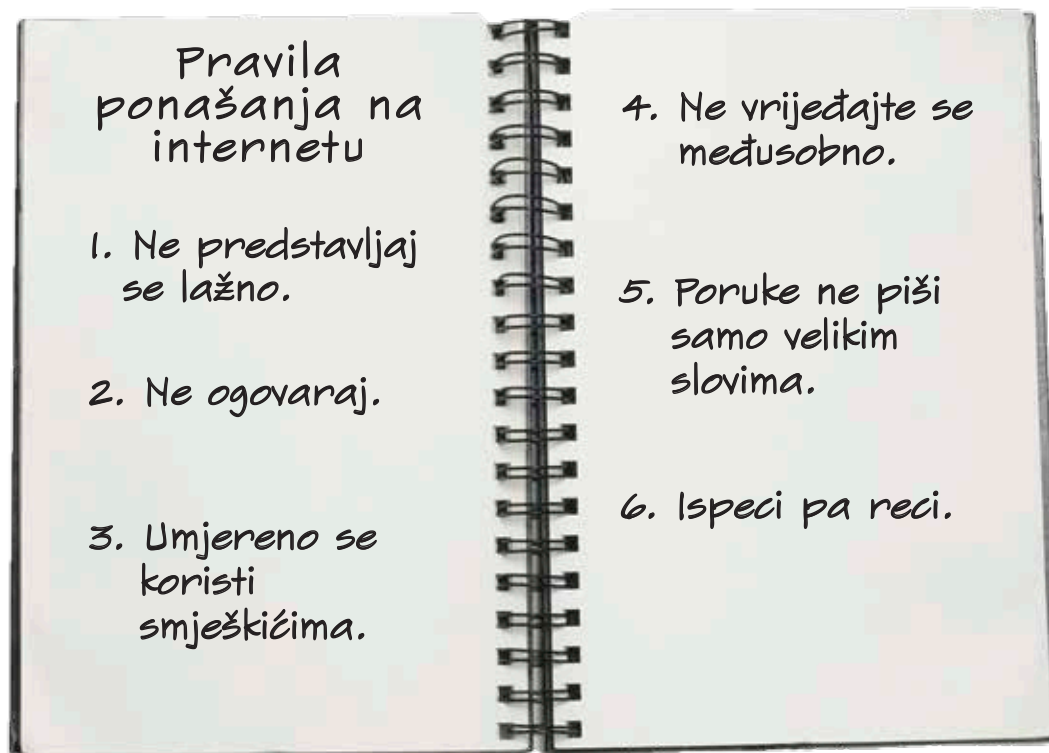
Poigraj se i otkrij čarobni pojam u igri asocijacija (prezentacija) *Pristojno ponašanje*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Bonton je skup pravila pristojnoga ponašanja.

Analiziraj ponašanje likova u prezentaciji *Situacije*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

2.1. Pristojno ponašanje

Pravila ponašanja na internetu

1. Ne predstavljaš se lažno.
2. Ne ogovaraj.
3. Umjereno se koristi smješkicama.

4. Ne vrijeđajte se međusobno.

5. Poruke ne piši samo velikim slovima.

6. Ispeci pa reci.

Ponovi pravila uz računalnu igru *Netiquette*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Kako nazivamo skup pravila pristojnoga ponašanja?

Što je internetski bonton?

Navedi njegova pravila.

Dodatne aktivnosti

Osmisli i izradi plakat s pravilima ponašanja na internetu.

Istakni ga na vidljivo mjesto.

Obvezno se pridržavaj pravila.

2.2. Uguglaj svoje ime i ponosi se time

Znaš li koja je slastica kraljica rođendana?

Izračunaj i oboji tortu na listiću *Bojanka*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Pročitaj priču Pilić, Sanja: *Što želim* (iz zbirke *Hoću i ja*).

Razmisli i riješi zadatke u listiću *Rođendanske želje*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Eva, čime se baviš u slobodno vrijeme?

Rukometom.

Jesi li uspješna u tom sportu?

Jesam, osvojila sam već nekoliko medalja na natjecanjima.

Čestitam, Eva! Na kojim natjecanjima?

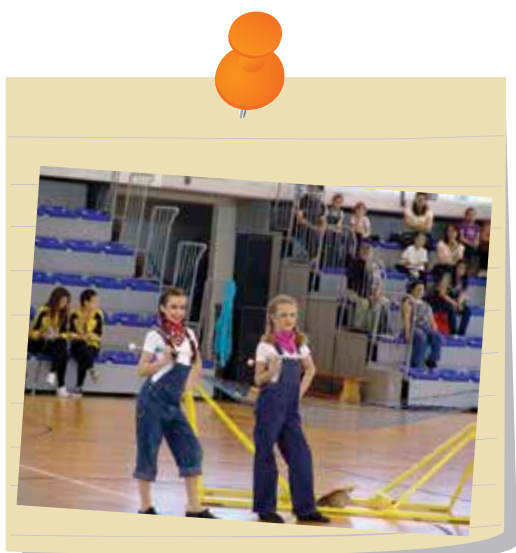
Hvala, Lujo. Oprosti, žurim! Uguglaj moje ime i sve ćeš doznati!

2.2. Uguglaj svoje ime i ponosi se time

Svoje ciljeve možeš ostvariti marljivim i upornim radom. Svi tvoji veliki uspjesi bit će objavljeni na internetu i stvarat će pozitivnu sliku o tebi (ugled).

U filmu *Uguglaj svoje ime i ponosi se time*, upoznaj Lujinu prijateljicu Maju koja svojim izvrsnim rezultatima i uspjesima stvara ugled na internetu, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Kako možeš ostvariti svoje ciljeve?

Što stvara ugled na internetu?

Gdje i kako možeš pronaći informacije o svojim uspjesima?

Ako manje budem ležao u krevetu i jeo sendviče, a marljivije učio i radio, možda ću i ja jednoga dana uguglati svoje ime i ponositi se time!

Dodatne aktivnosti

Pronađi na internetu informacije o sebi i uspješnim učenicima svoje škole.

Razgovaraj s roditeljima čime bi se mogao baviti u slobodno vrijeme.

Uz pomoć roditelja isplaniraj tjedne aktivnosti *Planom tjednih aktivnosti*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

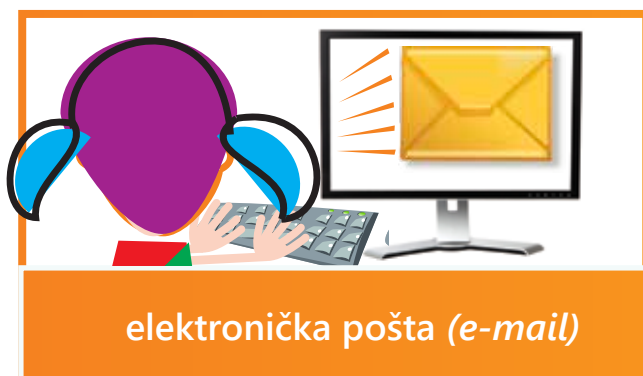
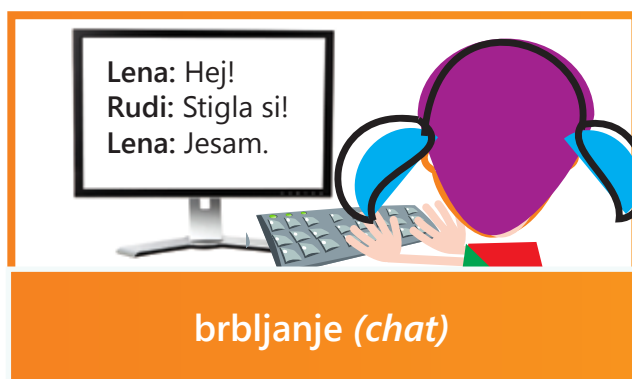

2.3. Ispeci pa reci

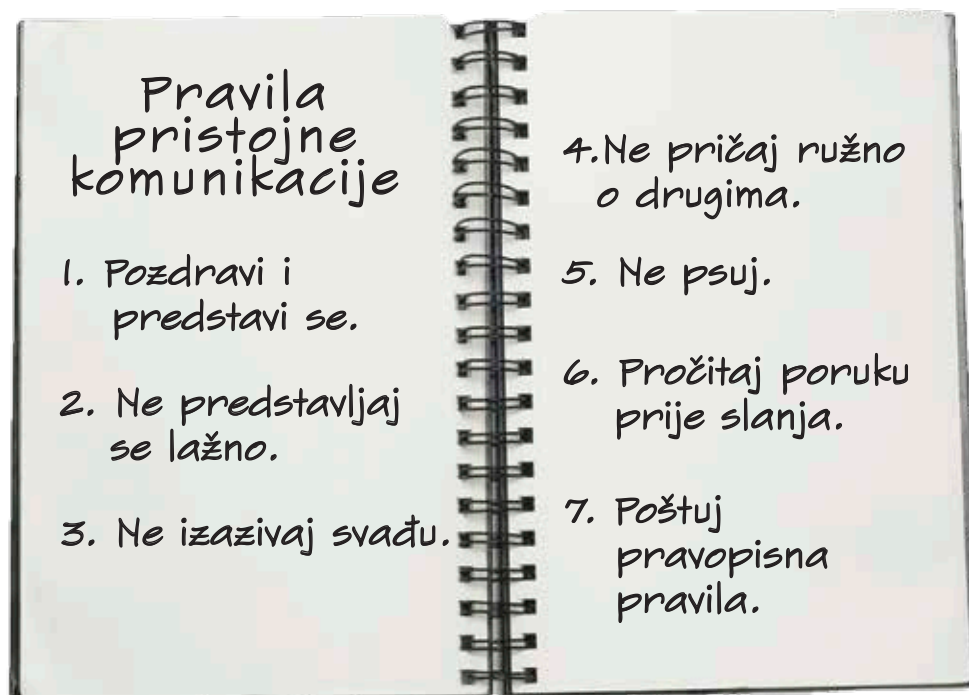

Zaigraj igru *Ispici pa reci*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Načini komunikacije na internetu:

2.3. Ispeci pa reci

Igraj i ponavljaj: igra *Ispici pa reci*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Na koje načine možeš komunicirati na internetu?

Navedi pravila pristojne komunikacije.

Pridržavaj se pravila.

Dodatne aktivnosti

Osmisli, ilustriraj i napiši pristojnu komunikaciju likova *Pet za net* (strip, igrokaz...).

Prepiši pravila pristojne komunikacije i istakni ih na vidljivome mjestu.

2.4. Pametno odluči, zabavi se i nauči

Pogledaj crtani film *Avantura Lee i Kim*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Nauči uz prezentaciju *Online igranje*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Za odabir igre na internetu uvijek traži pomoć roditelja. Tako ćeš biti sigurna da je odabrana igra primjerena tvojoj dobi. Najbolje su one igre u kojima se igrajući, zabavljaš i učiš.

2.4. Pametno odluči, zabavi se i nauči

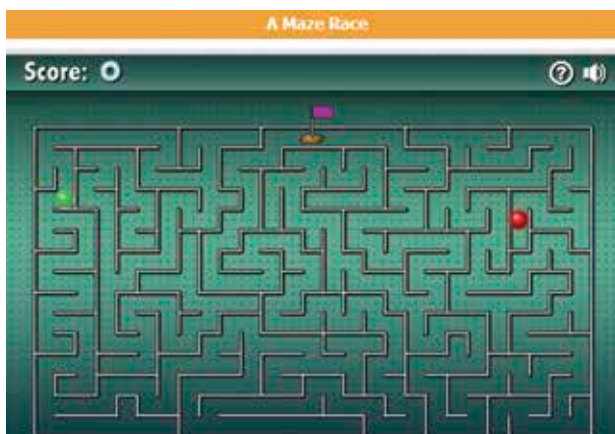
Na internetu nikada nemoj igrati mrežnu igru s neznancima.

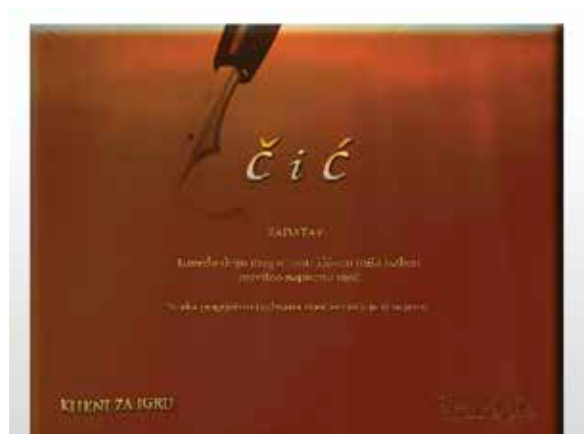
www.kidsgames.org

www.playkidsgames.com

www.knowledgeadventure.com/age/9-year-old-games

igre.sjedi5.com

K O M U N I K A C I J A

Ponovimo

Koje su vrste *online* igara?
S kim je najbolje igrati
mrežne igre?
Nabroji pravila pristojne
komunikacije na internetu.
Pridržavaj se tih pravila!
Koje bi igre trebale biti tvoj
izbor?

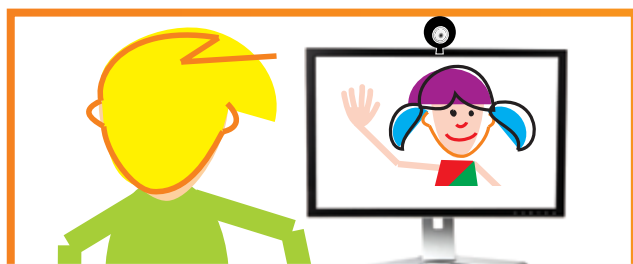
Dodatne aktivnosti

Nacrtaj scenu iz crtanoga
filma *Avantura Lee i Kim* koja
ti se najviše svidjela.

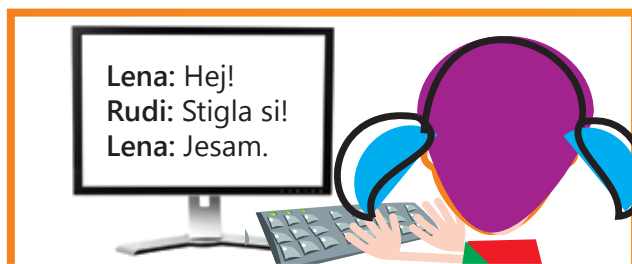

2.5. Pokaži što znaš

Načini komunikacije na internetu:

videorazgovor (*video chat*)

brbljanje (*chat*)

elektronička pošta (*e-mail*)

mrežne (*online*) igre

Zaigraj igru *Ispici pa reci*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Skype je program uz čiju pomoć možeš s drugima komunicirati pisanim porukama, internetskim i telefonskim pozivima.

2.5. Pokaži što znaš

Uz pomoć Skypea možeš ostvariti i videopozive, predstaviti i razmijeniti svoje uratke, govorne poruke i fotografije.

Svaki neželjeni kontakt s neznancem na Skypeu možeš prekinuti ili izbrisati.

Ponovimo

Na koje načine možeš komunicirati na internetu?

Nabroji pravila pristojne komunikacije.
Pridržavaj se pravila!

Kako programe za komunikaciju na internetu možeš iskoristiti za učenje i suradnju s drugim učenicima?

Dodatne aktivnosti

Odaberi temu kojom bi se tvoj razredni odjel mogao predstaviti u međurazrednoj suradnji putem Skypea.

Osmisli i izradi materijale kojima ćeš se ti predstaviti.

3.1. Manje je mučenje uz *online* učenje

Online učenje je učenje s pomoću interneta.

Zabavi se slažući slagalice *Hrvatska* i *Hrvatska s himnom*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Jesu li ti poznati ovi znakovi?

Učenje je zanimljivije ako se nastavni sadržaji izlažu slikom i riječju.

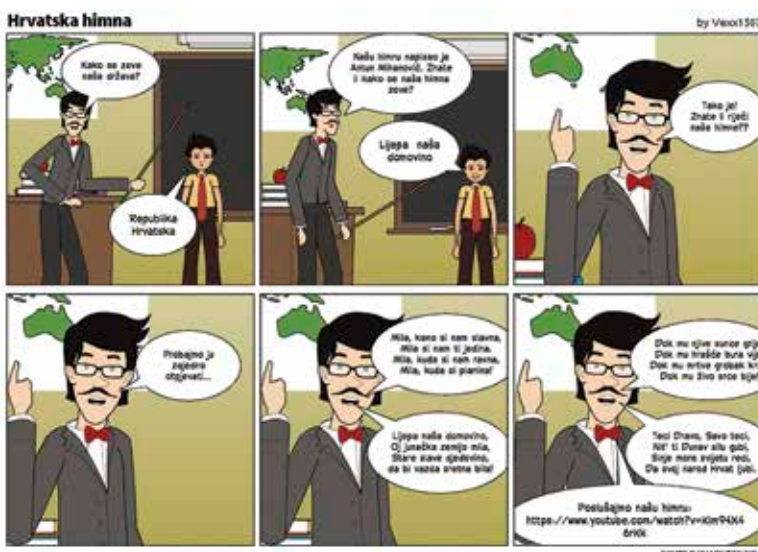

Prezi je besplatan alat za izradu prezentacija.

3.1. Manje je mučenje uz online učenje

Alat za izradu stripova.

Alati za izradu plakata na internetu.

Ponovimo

Što je *online* učenje?

Navedi alate kojima se mogu izrađivati zanimljivi nastavni sadržaji.

Objasni zašto je učenje zanimljivije ako su nastavni sadržaji prikazani slikom i riječju.

Koristiš li se kojim od navedenih alata?

Dodatne aktivnosti

Prema skici nastaloj radom u skupinama izradi prezentaciju, strip ili plakat koristeći se *online* alatima.

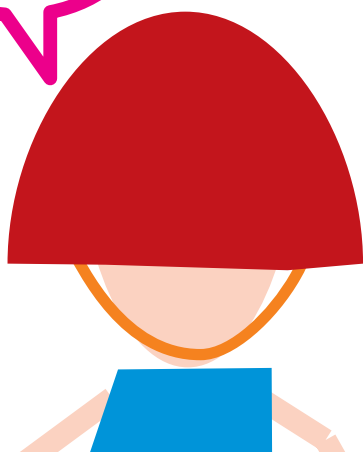
Istraži na internetu još neke zanimljive alate za izradu obrazovnih sadržaja.

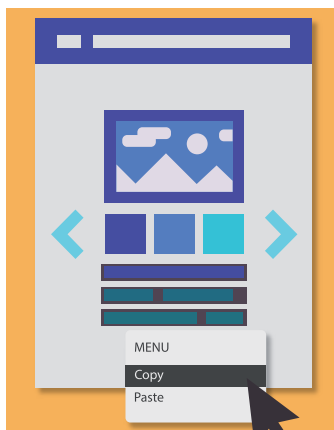
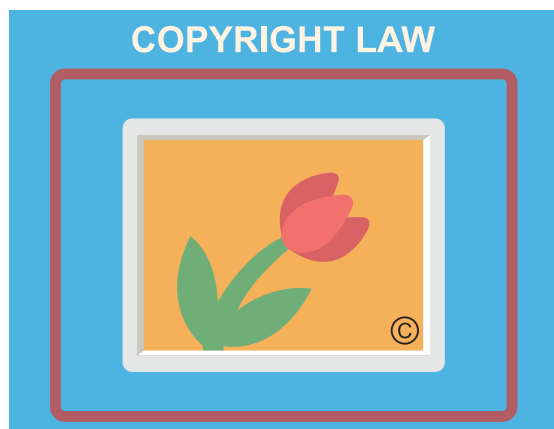
3.2. Copy-paste što dozvoljeno jest

Čarobnjače dragi,
muči me dilema.
Pomozi, molim te,
da ne bude problema.
Manje je mučenje
uz *online* učenje.
Zanima me zato mišljenje tvoje,
odgovori, molim te,
na pitanje moje:
„Sve što je na internetu,
rabiti se smije,
iako znamo da naše nije?”

Eva, ti dobro znaš,
nije to jednostavno baš.
Ti sadržaji nisu tvoji,
svaki se autor kopiranja boji.
Pravilo o tome vrlo je jasno,
što prije ga nauči,
da ne bude kasno.

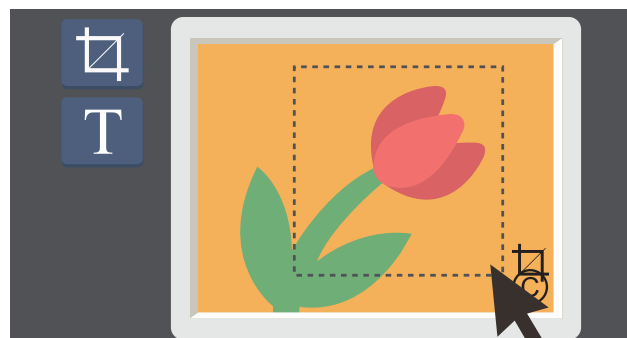
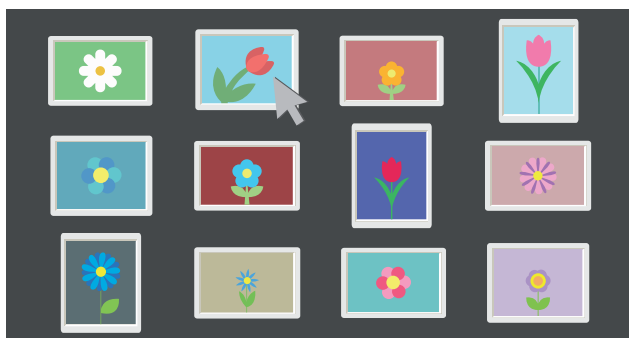
Pogledaj film *Čije je ovo?*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Sadržaji na internetu zaštićeni su Zakonom o autorskom pravu.

Sadržaji se smiju preslikavati i upotrebljavati samo uz autorovo dopuštenje i navođenje podataka o njemu. Za učenje se smiješ koristiti tuđim sadržajima i bez autorova dopuštenja.

3.2. Copy-paste što dozvoljeno jest

Fotografije i ostale sadržaje smijemo rabiti za izradu vlastitih sadržaja samo ako ih preuredimo.

Svim se internetskim sadržajima koristimo odgovorno poštujući Zakon o autorskom pravu.

Ponovimo

Što je internet?

Tko je autor?

Kojim se sve internetskim sadržajima možeš koristiti?
Na koje se načine smiješ koristiti sadržajima drugih autora?

Smiješ li fotografije s interneta rabiti za izradu vlastitih sadržaja? Opiši kako.
Smatraš li da je bolje izrađivati vlastite sadržaje ili se koristiti tuđima? Objasni.

Dodatne aktivnosti

Odigraj igru *Čije je što*,
petzanet.HR/Modul2/poveznice.

3.3. Autor je za

Pri stvaranju prezentacija smiješ se koristiti tuđim fotografijama samo uz odobrenje autora. Prezentacijama drugih autora smiješ se koristiti samo uz navođenje podataka o autoru.

Pri izradi plakata tuđim se sadržajima smiješ koristiti pridržavajući se Zakona o autorskom pravu.

Budeš li poštivao Zakon o autorskom pravu, svoje ćeš radove moći predstaviti javno na izložbi, prijateljima u razredu i drugim učenicima s pomoću videokonferencijskih programa u međuučeničkoj suradnji.

Ponovimo

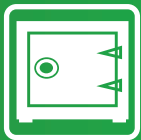
Na koje se načine smiješ koristiti sadržajima drugih autora?

Smiješ li se fotografijama s interneta koristiti za izradu vlastitih sadržaja? Opiši kako.

Smatraš li da je bolje izrađivati vlastite sadržaje ili se koristiti tuđima? Objasni.

Dodatne aktivnosti

Prepoznaš sadržaje kojima se možeš slobodno koristiti (prezentacije, tekstove, fotografije).

4.1. Digitalna osobna iskaznica

Ja sam Lujo. Idem u treći razred osnovne škole.

Ne, ja sam Lujo i idem u treći razred osnovne škole.

Moji se prijatelji šale jer zapravo sam ja Lujo i idem u treći razred osnovne škole.

?!?

Doznaj čime će dječaci dokazati koji je uistinu Lujo i ispunj listić *Digitalna osobna iskaznica*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Poslušaj radijsku igru *Susret*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Fotografija?

Adresa škole?

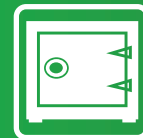
Broj telefona?

Ime i prezime?
Datum rođenja?

Adresa stanovanja?

4.1. Digitalna osobna iskaznica

Osobne podatke nemoj davati neznancu.

Pogledaj film *Slagalice* za osnovnoškolce, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Što su osobni podatci?

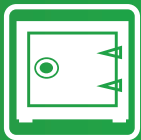
Smijemo li neznancima davati osobne podatke?

Komu ćeš se obratiti ako neznanac na internetu zatraži tvoje osobne podatke?

Dodatne aktivnosti

Nacrtaj strip na temu radijske igre *Susret*.

SIGURNOST

4.2. Log-out, društvo je na igralištu

Ostati ili otići - pitanje je sad!

Nadam se da Vid neće odustati i otići na igralište.

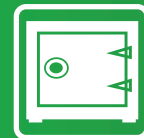

Višesatno sjedenje za računalom šteti zdravlju.

Pogledaj crtane filmove *Log-out, društvo je na igralištu* i *Kako Lena, Vid i Dara sjede za računalom*, petznet.HR/Modul2/poveznice.

4.2. Log-out, društvo je na igralištu

Korisno je dobro isplanirati vrijeme koje provodimo za računalom i vrijeme za igru, sport i rekreaciju. U zdravome je tijelu zdrav duh!

SIGURNOST

Ponovimo

Može li višesatno sjedenje za računalom naškoditi zdravlju?

Što je potrebno našem tijelu nakon duljega sjedenja?

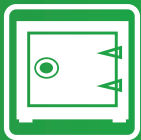
Kako možeš korisno isplanirati svoje slobodno vrijeme?

Dodatne aktivnosti

Intervjuiraj roditelje o njihovu slobodnom vremenu sada i u djetinjstvu.

Pitanja za intervju: petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Nacrtaj strip s likovima *Pet za net* tako da izmijeniš događaje iz filma *Log-out, društvo je na igralištu*.

4.3. Računalna viroza

Virusi napadaju!

Može li mi
tko pomoći?

Pogledaj film *Sigurnost djece prije svega*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Nauči kako ćeš prepoznati bolesno računalo, pogledaj prezentaciju *Računalna viroza*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

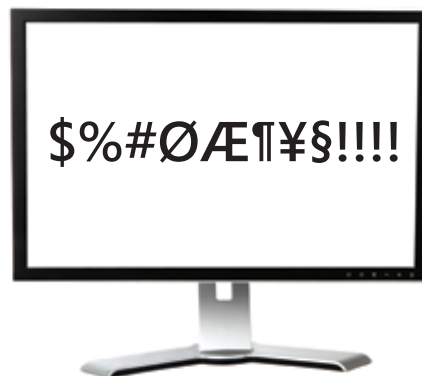
Usporeno radi.

Nema slobodnoga prostora.

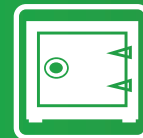

Podatci mogu biti izbrisani.

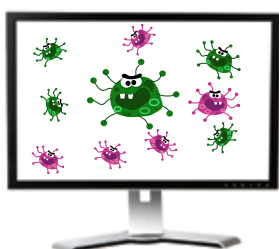
Prikazuje uvredljivu poruku.

4.3. Računalna viroza

Računalni virus program je koji se u računalu kopira i umnožava. Na računalu ga uglavnom donosimo preko USB-a, CD/DVD-a, otvaranjem elektroničke pošte nepoznatoga pošiljatelja, instaliranjem programa i računalnih igara, pregledavanjem neprikladnih stranica i sadržaja na internetu...

Vrste virusa:

Bolje spriječiti nego liječiti!

Osim vatrozida i antivirusnoga programa važno je redovito ažurirati operativni sustav za obranu od raznih vrsta virusa.

Napravi kocku prema predlošku i zaigraj, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

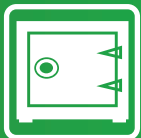
Ponovimo

Čime se računalno može zaraziti?
Kako prepoznamo zaraženo računalno?

Možemo li računalno zaštititi od virusa? Kako?

Dodatne aktivnosti

Provjeri svoje znanje, riješi kviz *Računalni virusi*,
petzanet.HR/Modul2/poveznice.

4.4. Zeleni monitori

Poslušaj priču Sanje Pilić *Šuma*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

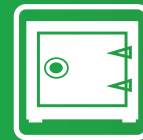

Pogledaj prezentaciju *Zeleni monitori*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Elektronički otpad otpadni su uređaji koji za svoj rad upotrebljavaju električnu energiju. Odvoze se i zbrinjavaju na posebnim odlagalištima.

4.4. Zeleni monitori

Pravilnim zbrinjavanjem otpada štitimo svoje zdravlje i zdravlje prirode!

Zaigraj igru *Računalo može čuvati okoliš* i kviz *Razvrstavanje otpada*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Kako nazivamo znanost o očuvanju okoliša?

Što je elektronički otpad? Nabroji ga.

Kamo se odvozi elektronički otpad?

Dodatne aktivnosti

Izradi likovni rad na temu *Zeleni monitori* (tehnika lijepljenja šarenih ili crno-bijelih papirića od starih novina, plastičnih čepova, CD-ova).

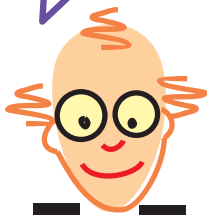
Osmisli i izradi spremnik za istrošene baterije.

Napiši literarni rad *Pričala mi jedna šuma*.

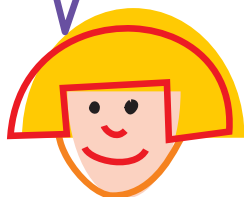

5.1. Moj novi prijatelj

Što je to prijateljstvo?

Prijateljstvo je kad dobiješ novi mobitel, a tvoj se prijatelj tome raduje.

Prijateljstvo je kad te ne razveseli prijateljeva loša ocjena.

Prijateljstvo je čuvanje prijateljeve tajne.

Prijateljstvo se temelji na ljubavi, povjerenju i međusobnome uvažavanju.

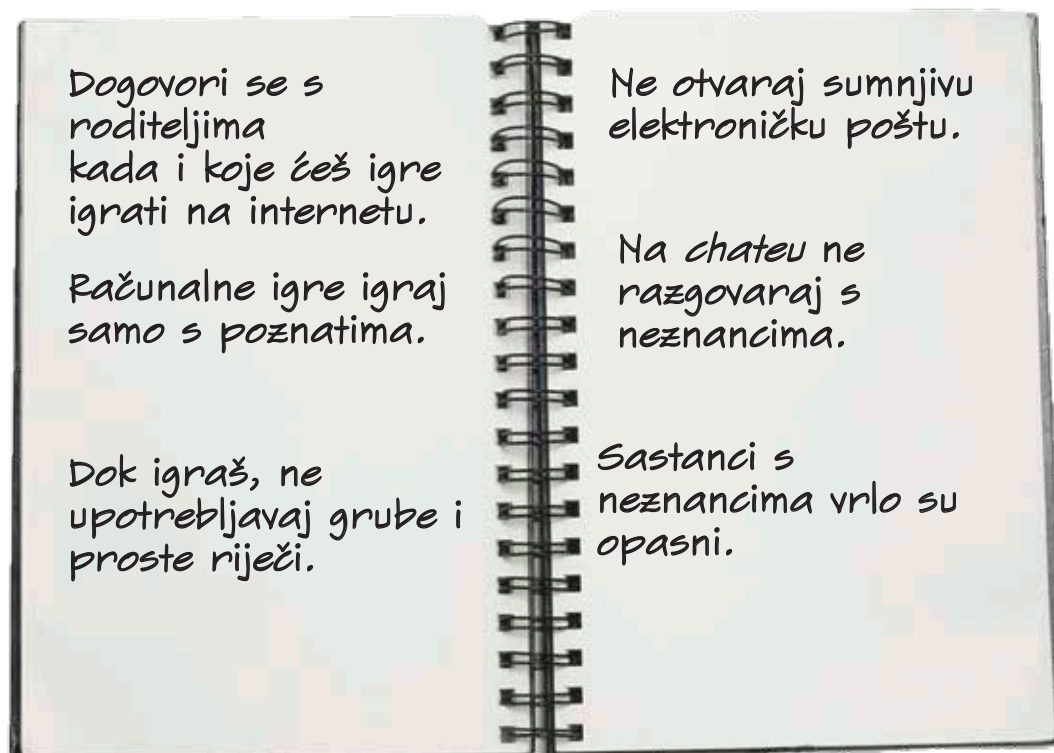
Saznaj i nauči uz prezentaciju *Moj novi prijatelj*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

elektronička pošta (*e-mail*) i mrežne (*online*) igre

brbljanje (*chat*) i videorazgovori (*video chat*)

5.1. Moj novi prijatelj

Dogovori se s roditeljima kada i koje ćeš igre igrati na internetu.

Računalne igre igray samo s poznatima.

Dok igraš, ne upotrebljavaj grube i proste riječi.

Ne otvaraj sumnjivu elektroničku poštu.

Na chatu ne razgovaraj s neznancima.

Sastanci s neznancima vrlo su opasni.

Ponovi rješavajući kviz *Moj novi prijatelj*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Gdje možeš upoznati prijatelje?

Što je prijateljstvo?

Trebaš li razgovarati s neznancima na internetu?

S kim je najsigurnije igrati igre?

Kakvu komunikaciju na internetu treba izbjegavati?

Dodatne aktivnosti

Osmisli i napiši igrokaz u kojemu likovi *Petzanet* igraju računalnu igru.

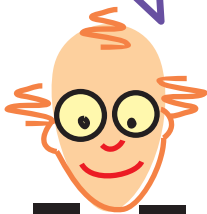
Izvedi igrokaz s prijateljima iz razreda.

Napiši pismo svojoj najboljoj prijateljici ili prijatelju. Sigurno ćeš ih jako razveseliti.

5.2. Šetnja gradom

Što znači *orijentirati se*?

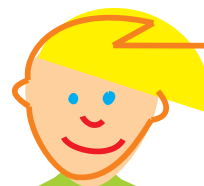
Orijentirati se znači odrediti strane svijeta.

I smjer kretanja.

Orijentirati se znači... hm, hm... uključiti aplikaciju kompasa na pametnome telefonu.

Zaigraj igru *Šetnja gradom*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

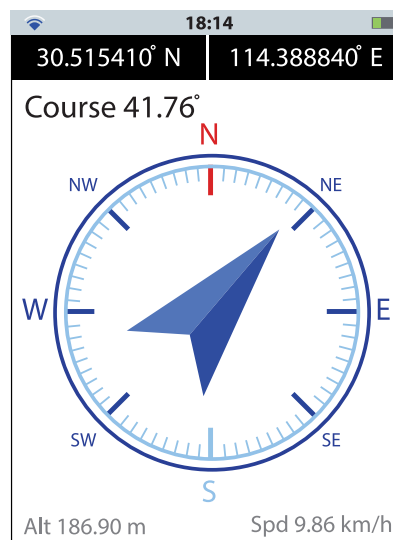
Orijentirati se možemo s pomoću:

5.2. Šetnja gradom

Orijentirati se možemo i s pomoću aplikacije *Kompas* na mobilnome uređaju.

Ponovimo

Što znači *orijentirati se*?

Čime se sve možeš orijentirati?

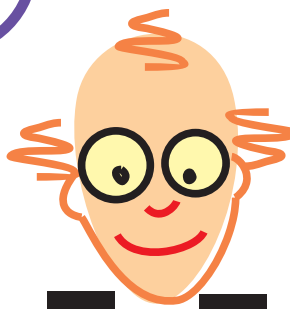
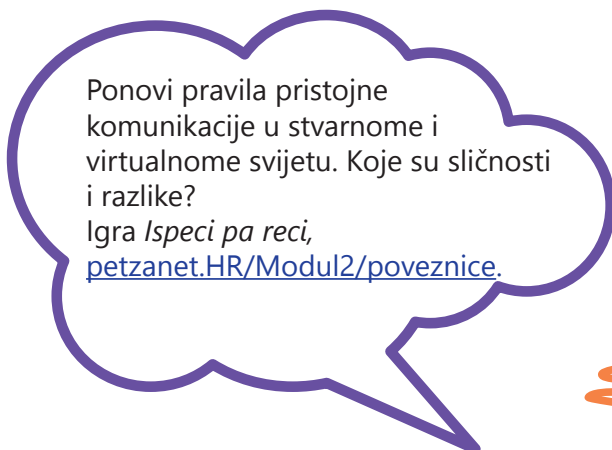
Može li ti mobilni telefon poslužiti za orijentaciju? Kako?

Dodatne aktivnosti

Izradi prezentaciju o uspješno obavljenome zadatku s podacima koje si zapisao na radnim listovima i fotografijama koje si zabilježio.

5.3. Riješimo problem zajedno

5.3. Riješimo problem zajedno

Ti imaš pravo na privatnost, a tvoji roditelji imaju pravo i obvezu znati s kim se družiš i s kim komuniciraš na internetu i mobitelom.

Ako primiš uznemirujuću ili neprimjerenu poruku (npr. seksualnu), obrati se roditelju, učiteljici/učitelju ili drugoj odrasloj osobi u koju imaš povjerenja.

Ne briši podatke i fotografije s mobitela ili računala kako bi se mogla pronaći osoba koja ti šalje takve poruke.

116 111
HRABRI TELEFON ZA DJECU
0800 0800
HRABRI TELEFON ZA MAME I TATE
WWW.HRABRITELEFON.HR
SAVJET@HRABRITELEFON.HR

Igra Pronađi biser, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

Ponovimo

Nabroji pravila pristojne komunikacije na internetu.

Što ćeš učiniti ako primiš uznemirujuću poruku?

Kojim se službama možeš obratiti za pomoć?

Dodatne aktivnosti

Nacrtaj strip s likovima *Petzanet* koji će prikazivati mogući pozitivan ishod situacije prikazane u igrokazu.

Odigraj kviz *Moj novi prijatelj*, petzanet.HR/Modul2/poveznice.

BILJEŠKE

BILJEŠKE

BILJEŠKE

OSNOVNA ŠKOLA

OŠ "Mladost"
Osijek

SIGURNIH
pet
ZA
SIGURNIJI
NET

POŠTUJ pravila ponašanja.

PROVJERI svoje postavke privatnosti.

PROMISLI prije nego što objaviš.

PITAJ za savjet odraslu osobu.

PAZI na sve moguće zamke
virtualnoga svijeta.

petzanet.HR

ISBN 978-953-8029-03-5